

UZASADNIENIE

Pozwem z 5 września 2017 roku S. D. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: (...)) kwoty 5.000 zł wraz z odsetkami tytułem zadośćuczynienia. (pozew k. 7-8)

Uzasadniając swe żądanie, powód wskazał, że wskutek niewypłacenia mu odsetek za zwłokę za okres od 1 maja do października 2008 roku, niewydania decyzji w sprawie tychże odsetek oraz niewypłacenia odsetek przy wypłacie przeliczonej renty za prace zleczone w latach 2009-2012 została mu wyrządzona krzywda moralna. Powód wskazał, że to jego czwarte postępowanie sądowe przeciwko ZUSowi, powołał się przy tym na zapadłe uprzednio rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na pozew ZUS wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. (odpowiedź na pozew k. 80-83)

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że roszczenie zostało nieudowodnione tak co do zasady, jak i wysokości. ZUS podniósł, że 29 września 2009 roku wydano decyzję w przedmiocie odsetek, które wypłacono wraz ze świadczeniem za październik 2009 roku, nadto decyzją z 20 marca 2014 roku przeliczono świadczenie zgodnie z wnioskiem powoda, zaś decyzje te nie zostały przezeń zaskarżone. W ocenie organu rentowego nie doszło do upokorzenia powoda.

Pełnomocnik powoda potrzymał stanowisko zawarte w pozwie, wskazując przy tym, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci zdrowia, godności i czci. Pełnomocnik argumentował przy tym, że dochodzenie przed Sądem po raz kolejny swoich praw jest przeżyciem silnie obciążającym powoda, umniejsza jego poczucie wartości, daje poczucie bezsilności i nieważności. Podejmowane próby wyegzekwowania jego praw są czynnikiem obciążającym zdrowie psychiczne, co przekłada się na stan fizyczny. (pismo k. 92-95)

Stanowiska stron pozostały niezmienione, przy czym na rozprawie 12 grudnia 2019 roku powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, ustnie do protokołu rozszerzył powództwo o kolejne 5.000 zł, co jednak było prawnie nieskuteczne z uwagi na dyspozycję wynikającą z art. 193 § 2¹ k.p.c. (protokoły rozpraw k. 107, 112)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Decyzją z 9 września 2008 roku ZUS przyznał S. D. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lipca 2008 roku do 31 sierpnia 2011 roku. (decyzja k. 102- 103)

Wyrokiem z 31 sierpnia 2009 roku wydanym pod sygnaturą akt. (...) S. W. zmienił powyższą decyzję w ten sposób, że przyznał S. D. prawo do renty od 1 maja 2008 roku do 31 sierpnia 2011 roku. W punkcie drugim sentencji wyroku Sąd przekazał organowi rentowemu do rozpoznania wnioski o naliczenie i wypłatę odsetek od renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. (kopia odpisu wyroku k. 96-97, odpis wyroku akta rentowe)

Decyzją z 29 września 2009 roku o wysokości renty wskazano, że renta od 1 marca 2009 roku wynosi 1.064,78 zł, do wypłaty zaś pozostaje miesięcznie 267,09 zł, przy czym świadczenie za październik zostało powiększone do 425,92 zł, przy uwzględnieniu odsetek za okres od 21 września 2008 roku do 21 października 2008 roku.(decyzja k. 85, wyliczenie odsetek k. 398 akt rentowych, korekta danych k. 399 akt rentowych)

Wnioskiem z 27 czerwca 2012 roku S. D. zwrócił się do S. O. w W. o „spowodowanie takich działań, by ZUS wydał decyzję w sprawie odsetek, o których mowa w wyroku (...) p2”. (pismo z 27.06.2012 akta rentowe)

W odpowiedzi na powyższe S. D. został pouczone o prawie do odwołania, jeśli organ nie wydał decyzji w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przypisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu. (pismo z Sądu O. w W. z 4 lipca 2012 roku, akta rentowe)

S. D. nie wniósł odwołania. (okoliczność bezsporna)

Decyzją z 20 marca 2014 roku ZUS po rozpatrzeniu wniosku z 22 listopada 2012 roku przeliczył rentę S. D.. (decyzja k. 86)

Od powyższej decyzji S. D. również nie wniósł odwołania. (bezsporne)

Pismem z 6 marca 2017 roku S. D. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wypłacenie mu kwoty 5.000 zł w związku z „niewypłaceniem mu odsetek za opóźnioną wypłatę renty od 1 maja 2008 roku do października 2008 roku wraz dalszymi odsetkami do dziś, niewydania decyzji w sprawie tychże odsetek, nierespektowania wyroku (...) oraz niewypłacenia odsetek w przeliczeniu renty za prace zlecone w latach 2009-2012” za co zaoferował „odstąpienie od wypłaty odsetek oraz konieczności wydawania dalszych decyzji”. (pismo k. 14)

Odpowiadając na powyższy wniosek, pismem z 5 kwietnia 2017 roku ZUS poinformował S. D., że wyrok (...) został wykonany decyzją z 29 września 2009 roku ten sposób, że wypłacono odsetki za opóźnienie w wydaniu decyzji oraz wypłacie renty, należne wyrównanie renty za okres od 1 maja 2008 roku do 30 września 2008 roku zostało dokonane decyzjami z 9 września 2008 roku oraz 3 października 2008 roku oraz że decyzją z 20 marca 2014 roku został doliczony staż pracy, zaś opóźnienie w wypłacie wyrównania spowodowane było brakiem akt znajdujących się w sądzie, o czym był on informowany 23 listopada 2012 roku oraz 22 stycznia 2014 roku. (pismo k. 15)

5 kwietnia 2017 roku ZUS wydał decyzję odmawiającą wypłaty odsetek. (decyzja k. 16)

Od powyższej decyzji S. D. również nie wniósł odwołania. (bezsporne)

S. D. miał duże trudności w komunikowaniu się z ZUSem, co powodowało jego irytację oraz zdenerwowanie. (przesłuchanie powoda k. 107v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów dołączonych do pism procesowych, a wymienionych powyżej. Ich autentyczność nie była kwestionowana przez strony, nadto Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiarygodności.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom powoda, jako że były logiczne, spójne wewnętrznie oraz korelowały z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. Powód w zeznaniach swych nakreślił stan faktyczny odpowiadający przebiegowi jego kontaktów z ZUSem oraz postępowań sądowych.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługiwało na oddalenie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z dyspozycją wynikającą z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. (art. 24 § 1 k.c.)

Następnie, zgodnie z art. 448 zd. 1 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Uwzględniając powyższe, wskazać należy, że w procesie o naruszenie dóbr osobistych na powódzie spoczywa obowiązek wykazania działań naruszających jego dobro osobiste lub zagrażających temu dobru, zaś ten kto je podjął (powodny) dla uwolnienia się od odpowiedzialności musi wykazać przesłanki braku bezprawności swego działania.

W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę nie można przyjąć, aby jakiegokolwiek dobro osobiste powoda zostało naruszone wskutek działań pozwanego.

Po pierwsze, odnosząc się do wniosku z 22 listopada 2012 roku o wypłatę odsetek przy wypłacie przeliczonej renty za prace zlecone, wskazać należy, że wniosek ten został rozpoznany i 20 marca 2014 roku wydano decyzję odmowną. O opóźnieniu w wydaniu decyzji powód był- co sam powód przyznał w swych zeznaniach- informowany odrębnymi pismami. Co znamienne w ocenie Sądu, powód nie złożył odwołania od tejże decyzji. W tej mierze trudno uznać, aby doszło po stronie pozwanego do jakichkolwiek działań lub zaniechań wymierzonych w dobra osobiste powoda.

Po drugie, to samo dotyczy podania powoda z 6 marca 2017 roku, bowiem zostało ono rozpoznane i 5 kwietnia 2017 roku wydano decyzję odmowną. Również i od tej decyzji powód nie złożył odwołania, zaś 5 miesięcy później złożył pozew do Sądu.

Po trzecie, w zakresie niewydania decyzji co do odsetek obejmujących świadczenia za okres od maja 2008 roku do dnia wypłaty świadczenia (punkt drugi sentencji wyroku z 31 sierpnia 2009 roku) oraz niewypłacenia tychże odsetek, w ocenie Sądu twierdzenia ZUSu pozostają gołosłowne. Dołączona do odpowiedzi na pozew decyzja z 29 września 2009 roku nie wskazuje w swej treści odniesienia co do odsetek za inny okres niż w niej wskazany (od 21 września 2008 roku do 21 października 2008 roku), na jej podstawie również nie sposób wyliczyć, czy odsetki za okres obejmujący czas od maja do sierpnia zostały wypłacone, zwłaszcza, że w aktach rentowych znajdują się wyłącznie wyliczenia oraz niepodpisane i niedatowane notatki, na podstawie których można kategorycznie stwierdzić, że obliczono oraz wypłacono odsetki wyłącznie za okres od 21.09.08 roku do 21.10 2008 roku.

Powyższe jednakże nie implikuje naruszenia jakiegokolwiek dobra osobistego powoda.

Już pismem z Sądu O. w W. z 4 lipca 2012 roku powód został prawidłowo pouczony, że zgodnie z dyspozycją wynikającą z art. 477⁽⁹⁾ § 4 k.p.c. jeżeli organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności nie wydał decyzji lub orzeczenia w terminie dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu.

Skoro zatem wolą powoda było pozyskanie odsetek- a w swoich zeznaniach to podkreślał- mógł był złożyć odwołanie bez uprzedniego wydania decyzji ZUS, czego jednak nie zrobił. Mógł był również pozwać ZUS o zapłatę z tytułu odszkodowania, czego również nie zrobił. Jest to o tyle istotnie, o ile powód nie skorzystał z szerokiego wachlarza przysługujących mu środków dochodzenia swych praw.

Odnosząc się do dóbr osobistych, które w ocenie strony powodowej zostały naruszone, a zatem do zdrowia, godności i czci, w ocenie Sądu nie doszło do naruszenia któregośkolwiek z tych dóbr.

W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że o tym, czy w konkretnym wypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego decydują okoliczności sprawy oraz kryteria obiektywne, a nie odczucia subiektywne osoby żądającej ochrony prawnej. Miernikiem tej oceny jest przede wszystkim stanowisko tzw. opinii publicznej, będącej wyrazem poglądów powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo w danym czasie i miejscu, zaś wzorców, które powinny stanowić docelowy punkt odniesienia dokonywanej oceny, dostarczają zapatrywania rozsądnie i uczciwie myślących ludzi, a w dalszej kolejności poglądy moralne osób kompetentnych w tym zakresie i cieszących się niekwestionowanym autorytetem (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 22 lutego 2012 roku, wydanego pod sygnaturą akt IV CSK 276/11). Następnie, jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 4 kwietnia 2001 roku, wydanego pod sygnaturą III CKN 323/00 jeżeli w powszechnym odczuciu czyjeś zachowanie nie jest przyjmowane

jako naruszające cześć lub godność osobistą osoby, której zachowanie to dotyczy, to - niezależnie od subiektywnego odczuwania tej osoby - nie podlega ono zakwalifikowaniu w ramach przepisu art. 24 par. 1 KC.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, nie sposób uznać, aby niewydanie decyzji w przedmiocie odsetek przy jednoczesnym braku odwołania- czy też niewypłacenie tychże- bez skorzystania z uprawnienia do wytoczenia powództwa o zapłatę- w świetle zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania- naruszało godność, cześć lub zdrowie człowieka. Nie zmienia tego fakt, że powód toczy liczne postępowania sądowe i jak sam wskazał- musi wszystko od ZUSu „wyszarpywać”, bowiem w niniejszym postępowaniu Sąd odnosił się do konkretnego stanu faktycznego, nie odzegnując się przy tym od okoliczności, że w subiektywnym przekonaniu powoda spotkała go nie lada krzywda.

W ocenie Sądu opisane powyżej działania pozwanego w sposób oczywisty nie naruszają zdrowia, tak fizycznego jak i psychicznego, bowiem według obiektywnych mierników brak zapłaty odsetek lub niewydanie w terminie decyzji nie przekłada się na pogorszenie stanu zdrowia. Powód pobierał świadczenie rentowe, względem którego brak zapłaty odsetek stanowi roszczenie uboczne o niewielkiej wartości, nie był zatem w tej mierze znacznie zubożały. Nadto wskazać należy, że z akt rentowych wynika, że powód jest osobą schorowaną, na rencie przebywa od wielu lat, niemożliwe byłoby zatem wykazanie powiazania złego stanu zdrowia z tak relatywnie bląhą okolicznością, jak ta wskazywania w pozwie.

Powód domagał się również ochrony czci, godności, w istocie więc jego żądanie nakierowane jest na ochronę czci (tzw. zewnętrznej i wewnętrznej) dobra chronionego wprost na podstawie art. 23 k.c., które ma dwa aspekty – zewnętrzny, rozumiany jako dobre imię, dobra sława i wewnętrzny, odpowiadający pojęciu godności osobistej, wyobrażeniu o własnej wartości. Godność osobista jest sferą osobowości, która konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Poczucie to, które jest istotnym elementem psychiki człowieka kształtowane jest przez szereg różnych okoliczności zewnętrznych i jest uwarunkowana historycznie i kulturowo. Jego postacie i rozmiar w istotny sposób zależą od innych cech psychiki człowieka i od całokształtu jego osobowości. Powoduje to zróżnicowanie poczucia własnej wartości człowieka i naruszenia jego godności. Jak powszechnie przyjmuje się w doktrynie i judykaturze przy ocenie czy naruszone zostało dobro osobiste człowieka również decydują kryteria obiektywne, a nie subiektywne odczucia osoby żądającej ochrony prawnej. Miernika pozwalającego na ustalenie czy naruszona została godność takiej osoby należy poszukiwać w tzw. opinii publicznej, będącej wyrazem poglądów powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo i funkcjonujących w nim wzorców, stanowiących docelowy punkt odnoszenia oceny, dostarczać powinny przede wszystkim zapytania ludzi rozsądnych i uczciwie myślących. (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 7 listopada 2000 roku, sygn. akt I CKN 1149/98 i powołane tam orzecznictwo)

W tym miejscu godzi się przywołać wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 1989 roku, wydany pod sygnaturą akt I CR 143/89, w uzasadnieniu którego wskazano, że nie każde pozbawienie człowieka uprawnień jest ujmowaniem jego godności, uzasadniającym zastosowanie cywilnoprawnych środków ochrony dóbr osobistych. Zależy to od tego, czy w powszechnym odczuciu stanowi ono naruszenie godności człowieka, czy też opinia publiczna nie wiąże z nim takich konsekwencji. Istotne znaczenie ma rodzaj i charakter uprawnień, których człowiek został pozbawiony, sposób działania sprawcy, a także stosunek, jaki mają inni ludzie do osoby pozbawionej uprawnień.

Mając powyższe na względzie, stwierdzić należy, że w powszechnym odczuciu brak zapłaty odsetek czy też niewydanie decyzji administracyjnej w terminie, przy jednoczesnym braku skorzystania z prawa do odwołania lub wytoczenia powództwa o odszkodowanie nie narusza niczyjej godności, również działania sprawcy- ZUSu, a więc państwowej jednostki organizacyjnej, której niepodobna przypisać cech złośliwego działania, która nie posiada motywacji ani nie kieruje się żadnymi pobudkami, nie uzasadnia zasądzenia zadośćuczynienia.

Na marginesie wskazać również należy, że poza twierdzeniami zawartymi w pismach procesowych powód w żaden sposób nie udowodnił, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. W swoich zeznaniach, w których pobrzmiwała nuta irytacji, nie wskazał, jak przeżywał postępowania przed ZUSem, jak się czuł, jaki sposób miały się owe

postępowania odbić na jego psychice i zdrowiu. W tej mierze powód ograniczył się wyłącznie do wskazania, jak przebiegały kolejne etapy jego zatargów z ZUSem oraz wskazania, że poprzednie postępowania przed Sądem wygrywał. Nie mówił niczego o krzywdach, których miał w związku z tym doświadczać, tym samym- stosownie do zasad rozkładu ciężaru dowodu wynikającego z art. 6 k.c. i 232 k.p.c.- powództwo pozostało również nieudowodnione co do zasady jak i co do wysokości.

Odnosząc się przy tym do zeznań powoda, wskazać należy, że wielokrotnie powtarzał, iż jedyną rzeczą, na której mu zależało, było pozyskanie odsetek od świadczeń, że jest osobą ugodową, że rozumie, iż ZUS nie wydał jakiejś decyzji w terminie, ale żąda za to odsetki. Podnieść przy tym trzeba, że jedną z głównych funkcji odsetek jest funkcja kompensacyjna, polegająca na uzupełnieniu uszczerbku spowodowanego niemożnością swobodnego dysponowania swym kapitałem przez właściciela, skoro powodowi zatem od początku chodziło o pozyskanie odsetek, a więc żądanie jego miało charakter merkantylny, naturalnym byłoby pozwanie organu rentowego o odszkodowanie, nie zaś opieranie powództwa na przepisach o dobrach osobistych.

Sąd z szacunkiem podchodzi do wcześniejszych orzeczeń ((...)), jednakże nie podziela argumentacji tam przedstawionej, stojąc na stanowisku, że realizacja swych praw w zakresie wydania decyzji administracyjnej lub wypłaty odsetek od świadczenia, nie może być realizowana na drodze powództwa o zadośćuczynienie.

Uwzględnwszy powyższe, w punkcie pierwszym sentencji wyroku Sąd oddalił powództwo.

Z uwagi na znaczne dysproporcje pomiędzy stronami procesu jak i subiektywne przeświadczenie powoda o swoich racjach oraz wyrządzonej mu krzywdzie, Sąd zgodnie z art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

W punkcie trzecim sentencji wyroku Sąd nakazał wypłacić radcy prawnemu A. R.- pełnomocnikowi powoda z urzędu kwotę 600 zł powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu na podstawie art. 223 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z § 8 pkt. 3 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi powoda bez pouczenia.

W., 24 stycznia 2020 roku